

// Persoonlijke noot

Mijn werkzame leven zit erop. In december vier ik (“bij gezondheid”, zegt mijn moeder altijd) mijn 67e verjaardag. Bijna zeventien jaar heb ik bij Planbureau Fryslân en haar voorlopers gewerkt. In de Gelukkig Werken Piramide (Hamburger, 2003) kon ik bij het planbureau plezier, voldoening en zingeving combineren, en dat blijkt maar voor minder dan één op de vijf werkenden op te gaan. Ik ga mijn werk dus missen.

In al mijn onderzoeken combineerde ik hoofd, hart en handelen. Ik heb me ingezet voor het laten zien van de mens achter de grafieken, hun stem achter de cijfers. En voor het gegeven dat mensen leven in een context, in omstandigheden, waarbij scores op afzonderlijke onderdelen als een samenhangend geheel effect hebben op het dagelijks leven van mensen, op hun handelingsruimte, hun kansen, belemmeringenkansen en welbevinden. Ik meen dat ik daarin aardig geslaagd ben.

Inclusief samenleven is een werkwoord, een perspectief om naar samenleven te kijken en van daaruit te handelen. Als we starten bij wat ons verbindt, dan kunnen we samen vol belangstelling kijken naar verschillen, en daar samen van leren. Als we echter starten bij wat ons scheidt, dan hebben we dikwijls geen oog meer voor wat ons mogelijk kan verbinden.

Ik wil deze publicatie afsluiten met een voorbeeld van *have* en *can* dat diepe indruk op me maakte.

Ik las zo’n dertig jaar geleden een boek van Gerald Jampolsky, psychiater en kinderarts in een oncologisch kinderspitaal in Amerika. Met verdriet en opstandigheid zag hij dat uitbehandelde kinderen naar achterafdelingen werden verplaatst. Aan hen was immers geen zalf meer te strijken, hun aanwezigheid droeg niet bij aan het uit te stralen succes van het hospitaal.

Jampolsky richtte daarop, met enkele andere artsen en verpleegkundigen, een hospitaal op voor deze patiëntjes. Vrijwilligerswerk, met steun van private donaties. De patiëntjes werden goed verzorgd en begeleid. Het geluk dat de patiëntjes uitstraalden, hun lachen en spelen, begon het eerste kinderspitaal al gauw op te vallen. Ze waren toch afgeschreven en opgegeven?

Nee, want als er weer een patiëntje binnenkwam zoals Brian, bleek, futloos, apathisch, mager, met een kaal hoofdje en grote holle ogen, was het eerste wat Jampolsky en zijn team zeiden: “Hallo Brian, wat fijn dat je bij ons komt. Ik wil je voorstellen aan Clark. Clark is erg ziek, en je moet goed op hem letten, iedere dag vragen hoe het met hem gaat, en vragen of hij iets nodig heeft. Iedereen hier heeft een buddy. Helen is jouw buddy, en jij bent Clarks buddy, okay? Brian werd aangesproken met zijn naam, op zijn vaardigheden, op zijn nodig zijn, en hij werd gezien. In zijn ogen verschenen lichtjes, zijn mond gleed in een blijde glimlach. Hij hoorde weer bij het leven.

Truus de Witte

